

KUNTA- JA ALUEVAALIEN EHDOKASASETTELUA KOSKEVA OHJESÄÄNTÖ

Hyväksytty puoluevaltuuston kokouksessa 18.11.2023

1. OHJESÄÄNNÖN SÄÄNTÖPERUSTA

Tämä ohjesääntö on hyväksytty puoluevaltuuston kokouksessa 18.11.2023. Se perustuu puolueen sääntöjen määräyksiin sekä puoluehallituksen 9.11.2023 tekemään asian delegointipäätökseen puoluevaltuustolle.

Puolueen sääntöjen 40§:n mukaan puoluevaltuuston tehtävänä on "10) hyväksyä äänestys- ja vaalijärjestykset noudatettaviksi jäsenvaaleissa ja -äänestyksissä". Tämä ohjesääntö toimii puolueen sääntöjen tarkoittamana äänestys- ja vaalijärjestyksenä vuoden 2025 kunta- ja aluevaaleja koskien.

Puoluehallituksen tehtäväksi määrätään sääntöjen 43§:ssä "10) tukea, avustaa ja ohjata puoluejärjestöjä, erityisesti piirijärjestöjä, kasvatus-, valistus- ja järjestötyön suorittamisessa". Puolueen sääntöjen 24§:ssä määrätään lisäksi, että "puoluehallitus ja piirihallitus antavat puoluevaltuuston hyväksymän äänestys- ja vaalijärjestyksen mukaisesti ohjeet jäsenäänestyksen toimittamisesta."

Vakiintuneen yhdistyskäytännön mukaisesti puoluehallitus on päättänyt sitovista ohjeista jäsenjärjestöille ehdokasasettelua ja vaalityötä koskien, jotka on historian ensimmäisiä vuonna 2025 käytäviä yhdistettyjä kunta- ja aluevaaleja varten koottu yhdeksi ohjesäännöksi.

Tässä ohjesäännössä kunnallisjärjestöllä tarkoitetaan kunnallisjärjestön tehtävää hoitavaa puolueyhdistystä kunnassa ja piirillä puolueen piirijärjestöä.

Tämä ohjesääntö korvaa puoluevaltuuston 11.4.2021 päättämän aluevaalien ehdokasasettelua koskevan ohjesäännön.

2. KUNTA- JA ALUEVAALEJA 2025 KOSKEVAT YHTEISET MÄÄRÄYKSET

2.1. Ehdokasasettelu ja sitoutumattomat ehdokkaat

Kunta- ja aluevaalien ehdollepano tulee toteuttaa ottaen huomioon puolueen sääntöjen 18-33 § mukaiset määräykset soveltuvin osin.

Ensisijainen ehdokkaiden asettamistehtävä kuuluu puolueosastoille. Oikeus asettaa ehdokkaita jäsenäänestyksiin on puolueosastoilla sekä vähintään kymmenen asianomaisessa äänestyksessä äänioikeutetun jäsenen muodostamalla valitsijayhdistyksillä. Puolueosaston jäsen ja piirijärjestön henkilöjäsen voi kuulua vain yhteen valitsijayhdistykseen.

SDP:n ehdokaslistoille tulee pääsääntöisesti ottaa vain puolueen jäseniä. Sitoutumattomia ehdokkaita voidaan hyväksyä puolueen ehdokkaiksi, mikäli puolueen ehdokaslitalla on tilaa ja sitoutumattomuudelle on painavat perusteet. Sitoutumattomien ehdokkaiden kanssa tulee sopia ennen ehdolle asettamisesta liittymisestä puolueen jäseniksi, mikäli hänet vaaleissa valitaan kunnan- tai aluevaltuustoon tai muuhun SDP:n luottamustehtävään.

Ehdokasasettelussa noudatetaan puoluekokouksen 6.6.2002 hyväksymää kunnallispoliittista ohjesääntöä sekä puoluevaltuuston 11.4.2021 hyväksymää hyvinvointialueita koskevaa malliohjesääntöä ja ehdokasasettelun ohjeita.

2.2 Vaaliliitot

SDP ei lähtökohtaisesti muodosta vaaliliittoja muiden puolueiden tai valitsijayhdistysten kanssa.

Erittäin perustellusta syystä kunnallisjärjestön hallitus tai piirihallitus voi pyytää puoluehallituksen lupaa vaaliliiton solmimiseksi viimeistään 31.12.2024 mennessä. Vaalivalmisteluista vastaava järjestöelin voi päättää vaaliliiton solmimisesta vain saatuaan siihen puoluehallituksen luvan.

Painavia perusteluita vaaliliitolle voivat olla esimerkiksi:

- puolueen aktiivien ja ehdokkaiden pieni määrä kunnassa,
- jonkin muun puolueen määräävä asema kunnassa (esimerkiksi yli 50 % kannatus), jonka vuoksi vaaliliitto on ainoa tapa mahdollistaa muiden puolueiden menestyminen vaaleissa tai
- vaaliliitolla on pitkät perinteet ja äänestäjät ovat tottuneet siihen.

Vaaliliittoa ei tule tehdä vain puolueen vallan maksimoimiseksi. SDP:n kannattajilla tulee olla mahdollisuus äänestää kannattamaansa puoluetta ilman, että se edesauttaa muiden poliittisten toimijoiden asemaa.

2.3. Ehdokassuostumus ja -sitoumus

Kaikki SDP:n ehdokkaat allekirjoittavat puolue toimiston kutakin vaalia varten valmisteleman ehdokkaan suostumuslomakkeen. Lomake toimii samalla vaalilain mukaisena virallisena ehdokassuostumuksena, joka toimitetaan asianosaiselle vaalilautakunnalle.

Kunnallisjärjestö ja piiri huolehtivat, että alkuperäiset lomakkeet toimitetaan asianmukaisille vaalilautakunnille oikeusministeriön ja vaalilautakunnan ohjeiden mukaisesti. Kunnallisjärjestön ja piirin tulee jäädä lomakkeista kopiot luottamushenkilömaksun perimistä ja puolueen sitoumuksen säilyttämistä varten.

Lomakkeessa ehdokas sitoutuu tullessaan valituksi kunnan- tai aluevaltuustoon tai muihin kunnan tai hyvinvointialueen luottamustehtäviin toimimaan SDP:n valtuustoryhmässä sen vaaliohjelman edistämiseksi, perehtymään puolueen sääntöihin ja noudattamaan niitä sekä hyviä toimintatapoja ja maksamaan määrätyn luottamushenkilömaksun.

Ehdokas sitoutuu myös toimimaan demokraattisten periaatteiden mukaan ja torjumaan rasismia. Lisäksi ehdokas vakuuttaa allekirjoittaessaan lomakkeen, että hän on kertonut mahdollisesta saamastaan rikostuomiosta tai merkittävä sakkotuomiosta tai mikäli hän syytettynä rikoksesta, häntä koskeva rikostutkinta on käynnissä tai hän on osapuolena oikeudenkäynnissä. Samalla ehdokas vakuuttaa kertoneensa myös muista vastaavista seikoista, jotka voivat tulla ehdokkuuden myötä julki.

Tällaisen tiedon kertominen ei lähtökohtaisesti muodosta estettä ehdokkuudelle, vaan vaalivalmisteluista vastaavan järjestöelimen on käytettävä asiassa harkintavaltaa. Tällaista tietoa on käsiteltävä suurella luottamuksella ja hyvien tapojen mukaisesti.

Ehdokas sitoutuu täydentämään tietonsa ja ehdokasesittelynsä OmaSDP-palveluun, jonka pohjalta toteutetaan puolueen ehdokashakukone ja ehdokasjulistheet. Jäsenrekisterissä olevien yhteystietojen perusteella lähetetään myös ehdokasviesti sekä muu vaali-informaatio, esimerkiksi vaalikoneisiin rekisteröityminen.

Kunnallisjärjestöt ja piirit valvovat omilla alueillaan, että kaikkien ehdolla olevien suostumukset on kerätty, koodaavat ehdokkaat puolueen jäsenrekisteriin ja vastaavat ehdokaslistojen jättämisestä.

2.4. Vaalipäällikön tehtävät

Vaalipäällikkö johtaa puolueen vaalityötä ja ehdokasasettelua alueella. Jokaisen vaalipäällikön tulee olla koodattuna jäsenrekisteriin, jotta viestintä puolueen ja vaalipäälliköiden välillä voidaan toteuttaa.

Vaalipäällikkö vastaa siitä, että SDP:n ehdokkaat ovat tietoisia puolueen linjasta, alueen vaaliohjelmasta ja omaavat tarvittavat tiedot alueen päätöksenteosta.

Vaaleja varten pyydetään myös nimeämään kunnan ja hyvinvointialueen kampanjapäällikkö. Kampanjapäällikkö ja vaalipäällikkö sopivat keskenään tarkemmasta tehtävänjaoista puolueen toimittaman ohjeistuksen mukaisesti. Valittu kampanjapäällikkö tulee koodata jäsenrekisteriin.

2.5. Ehdokkaiden esittäminen

Kuntavaalien osalta kunnallisjärjestön hallitus ja aluevaalien osalta piirihallitus päättävät tarkemmasta ehdokkaiden esittämisen ja ehdokasasettelun aikataulusta ja vasta huomioiden puolueen sääntöjen sekä tämän ohjesäännön määräykset.

Kunnallisjärjestön hallituksen tai piirihallituksen kertaalleen päättämää määräaika ehdokkaiden esittämiseksi ei voi muuttaa. Päätetty määräaika ja muut ehdokasasettelua koskevat paikalliset ja alueelliset ohjeet on toimitettava laajasti ja vähintään kahta kuukautta ennen päätettyä määräaika tiedoksi alueen puolueosastoille ja jäsenille.

Määräaika ehdokkaiden esittämiseksi voi olla aikaisintaan 1.4.2024 ja viimeistään 30.9.2024.

Puolueosastojen sekä valitsijayhdistysten tulee ilmoittaa ehdokkaat joko pöytäkirjanotteella tai käyttäen kutakin jäsenäänestystä varten vahvistettua ehdokasilmoituskaavaketta kunnallisjärjestön tai piirin ohjeiden mukaisesti.

Ehdokkaaksi kunta- ja aluevaaleihin ei voida esittää jäseniä, joiden jäsenoikeuksia on puolueen sääntöjen 6§:n mukaisesti rajoitettu. Ehdokkaaksi ei voida myöskään lähtökohtaisesti esittää tai hyväksyä sellaista jäsentä, joka nykyistä valtuutetun tai vastaavaa toimea hoitaessaan ei ole sosialidemokraattisen valtuustoryhmän tai toimielinryhmän jäsen viimeistään 1.3.2024 alkaen. Tällaisen jäsenen esittämiseksi tai hyväksymiseksi ehdolle on puolueosaston tai valitsijayhdistyksen pyydettävä puoluehallituksen lupa viimeistään 31.12.2024 mennessä.

Mikäli päätettyyn määräaikaan mennessä ehdolle ei asetu tai aseteta useampaa henkilöä kuin puolue voi vaaliin asettaa, ehdokasasettelu jatkuu ehdokashakemusten jättöpäivään 4.3.2025 saakka. Tällaisessa tilanteessa ehdokasasettelusta ei järjestetä jäsenvaalia, vaan ehdokasasettelusta päättää kuntavaalien osalta kunnallisjärjestön edustajisto tai puolueosaston kokous ja aluevaalien osalta piirikokous. Kyseiset toimielimet voivat osittain tai kokonaan siirtää päätösvaltaansa asiassa kunnallisjärjestön hallitukselle, osaston johtokunnalle tai piirihallitukselle.

2.6. Jäsenäänestys ehdokkaiden asettamiseksi

2.6.1. Jäsenäänestyksen järjestäminen

Mikäli päätettyyn määräaikaan mennessä ehdolle asettuu itse tai asetetaan puolueosastojen tai valitsijayhdistysten toimesta enemmän ehdokkaita kuin puolue voi asettaa, on ehdokkaiden asettamiseksi järjestettävä jäsenäänestys.

2.6.2. Jäsenäänestyksestä päättäminen ja äänestystavat

Kunnallisjärjestöjen päättävät kuntakohtaisesti ja piirit päättävät hyvinvointialueittain jäsenäänestyksen vaalitavan ja ajankohdan. Jäsenäänestyksien tavasta ja tarkemmasta aikataulusta päättävät kunnallisjärjestöjen hallitukset ja piirihallitukset.

Jäsenäänestys voidaan toimeenpanna postiäänestyksenä, sähköisenä äänestyksenä, urnavaalina, puhelinäänestyksenä sekä eri yhdistelminä edellä olevista tämän ohjesäännön vaalitapoja koskevia ohjeita noudattaen.

Äänestystapojen yhdistäminen on toteuttava niin, että äänioikeuden käyttämisestä äänioikeutettujen kesken voidaan varmistua. Samanaikaisesti voi olla mahdollista äänestää vain yhdellä äänestystavalla.

Mahdollisessa erillisessä äänestystilaisuudessa tapahtuvalle urnavaalille on varattava yhtäjaksoisesti vähintään kolme tuntia aikaa. Keskusvaalilautakunnan on päätettävä, minkä puolueosastojen jäsenet ja piirin henkilöjäsenet voivat kussakin erillisessä äänestystilaisuudessa äänestää. Keskusvaalilautakunnan on toimitettava kullekin vaalilautakunnalle tarpeellinen määrä ehdokkaista laadittuja yhdistelmiä ja äänestyslippuja sekä malli äänestystilaisuuksista laadittavaksi pöytäkirjaksi.

Vaalilautakunnan on varattava käyttöönsä äänestysurna ja leimasin. Vaalilautakunnan on todettava äänestämään saapuvan jäsenyys puolueosastossa sekä äänioikeus. Äänestyslippu on leimattava ja suljettava kuoreen, ennen kuin äänioikeutettu pudottaa sen äänestysurnaansa.

Välittömästi vaalilautakunnan toimeenpaneman viimeisen vaalitoimituksen päätyttyä on sen suoritettava äänlaskenta. Äänestysurna on säilytettävä avaamattomana äänestyksen alkamisesta äänlaskennan alkamiseen saakka. Äänlaskennan päätyttyä siitä on laadittava pöytäkirja kahtena kappaleena, joista toinen jää vaalilautakunnalle ja toinen toimitetaan keskusvaalilautakunnan antamien ohjeiden mukaisesti. Keskusvaalilautakunnalle toimitettavan pöytäkirjan oheen on liitettävä äänestysluettelo, josta käyvät ilmi jäsenäänestykseen mahdollisessa erillisessä äänestystilaisuudessa osallistuneet. Pöytäkirjan oheen on liitettävä myös jäsenäänestyksessä käytetyt äänestysliput.

Keskusvaalilautakunta voi myös vaalilautakuntia asettaessaan päättää, että kaikki erillisissä äänestystilaisuuksissa annetut äänet toimitetaan avaamattomissa kuorissa

keskusvaalilautakunnalle, joka suorittaa ääntenlaskennan. Välittömästi vaalilautakunnan toimeenpaneman viimeisen vaalitoimituksen päätyttyä on sen suoritettava ääntenlaskenta.

Kuntavaaleissa jäsenäänestys järjestetään kunnittain.

Aluevaaleissa jäsenäänestys järjestetään hyvinvointialueittain tai piirihallituksen niin päättäessä vaaliyhtymittäin.

Jäsenvaali voi alkaa aikaisintaan 1.5.2024 ja sen tulos tulee olla vahvistettu viimeistään 31.12.2024 mennessä.

2.6.3. Äänioikeus jäsenvaalissa

Jäsenäänestyksessä on puolueen sääntöjen 19 §:n mukaisesti äänioikeutettu jokainen puolueosaston jäsen ja piirin henkilöjäsen, joka on maksanut hänelle kuuluvan jäsenmaksun liittymiskuukaudelta ja sitä seuranneilta äänestystä edeltäneiltä vähintään kolmelta kuukaudelta tai on vapautettu jäsenmaksusta taikka on vapaajäsen.

2.6.4. Vaalielimet

Jäsenäänestyksen keskusvaalilautakuntana toimivat asianomaisen kunnallisjärjestön hallitus tai piirijärjestön piirihallitus.

Keskusvaalilautakunta nimeää tarvittavan määrän vähintään 5-jäsenisiä vaalilautakuntia. Puolueosaston johtokunta voidaan nimetä vaalilautakunnaksi.

Keskusvaalilautakunta ja vaalilautakunnat voivat ottaa tarvittavan määrän teknistä henkilökuntaa ääntenlaskentaa varten.

Puoluehallitus ja omalla alueellaan myös piirihallitus voivat nimetä vaalitarkkailijoita.

2.6.5. Äänestysluettelo

Puolueen jäsenrekisterin perusteella puolueosastoittain laadittuun äänestysluetteloon merkitään jokainen jäsenrekisteriin merkitty puolueosaston äänioikeutettu jäsen.

Äänestysluettelo laaditaan jäsenäänestystä edeltävän viimeisen jäsenmaksutilityksen perusteella. Äänestysluettelon perustana on jäsenrekisterin perusteella laadittu pohjaluettelo.

Suoritettuaan pohjaluetellon tarkistuksen ja tehtyään siihen äänioikeuden sääntöjen mukaisen käytön vaatimat muutokset, keskusvaalilautakunta vahvistaa äänestysluettelon noudatettavaksi jäsenäänestyksessä.

Keskusvaalilautakunnan tai vaalilautakunnan on lisättävä äänestysluetteloon sellainen toiminta-alueeseensa kuuluvan puolueosaston jäsen, joka osoittaa hyväksyttävän tositteen perusteella maksaneensa hänelle kuuluvan jäsenmaksun niin kuin puolueen sääntöjen 19 §:n 1. momentissa edellytetään tai olevansa vapautettu jäsenmaksusta taikka vapaajäsen.

Yhdessä jäsenäänestyksessä äänioikeutettu saa äänestää vain kerran. Äänestysluetteloon on tehtävä merkintä äänioikeuden käyttämisestä.

2.6.6. Ehdokaslistojen yhdistelmä

Keskusvaalilautakunnan on laadittava jäsenäänestykseen asetetuista ehdokkaista yhdistelmä, johon ehdokkaat sijoitetaan aakkosjärjestyksessä. Yhdistelmään on kirjoitettava ehdokkaan suku- ja etunimet, ikä, ammatti tai arvo enintään kahta ilmaisua käyttäen sekä sen puolueosaston nimi, jonka jäsen hän on. Ehdokkaat on numeroitava juoksevasti aloittaen numerolla 2. Halutessaan Kunnallisjärjestö tai piiri voi tehdä virallisesta yhdistelmästä myös version, johon on liitetty ehdokkaiden kuvat.

Äänestysaineistossa on kerrottava, mihin jäsenäänestykseen ehdokkaat on asetettu sekä äänestyksen ajankohta ja äänestystapa.

2.6.7. Äänestyslippu ja vaalitapa

Keskusvaalilautakunnan on laadittava jäsenäänestystä varten äänestyslippu siten, että siitä käy ilmi, missä järjestyksessä äänioikeutettu asettaa kannattamansa ehdokkaat toistensa edelle.

Vaaleissa on käytettävä suhteellista henkilökohtaista vaalitapaa niin, että ensimmäiselle vaalisijalle merkityn ehdokkaan äänimäärä on sama luku kuin se ehdokkaiden lukumäärä, jota äänioikeutettu enintään saa äänestää, toiselle vaalisijalle merkityn ehdokkaan äänimäärä on sama edellä tarkoitettu luku vähennettynä yhdellä, kolmannelle vaalisijalle merkityn ehdokkaan äänimäärä on sama edellä tarkoitettu luku vähennettynä kahdella ja niin edelleen.

Äänestyslipun yläosaan on kirjoitettava, missä jäsenäänestyksessä sitä käytetään sekä tieto siitä, montako ehdokasta äänioikeutettu enintään saa äänestää.

2.6.8. Jäsenäänestyksestä ilmoittaminen

Keskusvaalilautakunnan on ilmoitettava jäsenäänestyksestä vähintään seitsemän vuorokautta ennen sen alkua. Ilmoituksesta on käytävä ilmi kaikki äänestystä koskevat ohjeet sekä mistä puolueosaston jäsen voi saada äänestysaineiston, ellei hän ole saanut sitä.

Mikäli keskusvaalilautakunta päättää käyttää vain nettiäänestystä, myös niitä jäseniä, jotka eivät ole merkanneet sähköpostiosoitettaan jäsenrekisteriin on tiedotettava jäsenäänestyksestä.

2.6.9. Äänestys

Äänestyksen toimeenpanosta päättää asianomainen keskusvaalilautakunta.

Sähköisessä äänestyksessä käytetään puolueen jäsenrekisteriin liitettyä äänestysjärjestelmää. Mikäli käytetään sähköisen äänestyksen ja muiden äänestystapojen yhdistelmää, ne äänioikeutetut jäsenet, jotka äänestävät internetissä, eivät saa enää postiäänestysmateriaalia tai äänestää urnavaalissa.

Postiäänestyksessä yhdistelmä ehdokkaista, äänestyslippu ja vaalikuori sekä palautuskuori on lähetettävä suljetussa kirjeessä kullekin vaalissa äänioikeutetulle jäsenelle jäsenrekisterin mukaiseen postiosoitteeseen. Kirjeessä on oltava myös keskusvaalilautakunnan selvitys jäsenäänestyksestä.

Keskusvaalilautakunnan on merkittävä palautuskuoreen palautusosoite sekä sen äänivaltaisen jäsenen nimi, jolle ao. äänestysaineisto on toimitettu.

Niillä äänivaltaisilla jäsenillä, joiden osoite ei ole jäsenrekisterissä tai jotka eivät muustasyystä ole saaneet edellä mainittua äänestysaineistoa postitse, on oikeus hankkia se keskusvaalilautakunnan päättämästä paikasta sen jälkeen, kun äänestysaineisto on annettu postin kuljetettavaksi.

Äänioikeutetun on äänestysmerkinnät tehtyään taitettava äänestyslippu vaalikuoreen, joka on suljettava. Kukin vaalikuori on toimitettava omassa palautuskuorensa keskusvaalilautakunnan päättämään palautusosoitteeseen. Palautuskuori on jätettävä postin kuljetettavaksi niin hyvissä ajoin, että se on perillä ennen päätettyä jäsenäänestyksen päättymisajankohtaa. Tämän ajankohdan jälkeen saapuneet palautuskuoret jätetään avaamatta. Ne on säilytettävä muun äänestysaineiston yhteydessä. Niitä jäseniä, jotka ovat toimittaneet palautuskuoren toimistoon edellä mainitun ajankohdan jälkeen, ei merkitä äänestysluetteloon postiäänestyksessä äänioikeuttaan käyttäneiksi.

Palautuskuoret on avattava vähintään kahden keskusvaalilautakunnan jäsenen läsnäollessa. Jos palautuskuorensa on vaalikuori, tehdään äänestysluetteloon ao. puolue-

osaston jäsenen kohdalle merkintä äänioikeuden käyttämisestä, vaalikuori leimataan ja pudotetaan äänestysurna.

Mikäli kunnallisjärjestön hallitus tai piirihallitus päättää käyttää urnavaalia, pitää sen päättää äänestysalueista. Kutakin äänestysaluetta kohden on varattava erillinen äänestysurna niin, että kaikkien alueella toimivien jäsenten vaalikuoret pudotetaan samaan urnaan. Kullakin urnalla on oma äänioikeusluettelo.

Keskusvaalilautakunnan on huolehdittava palautuskuorten, äänestysurnien ja muun vaalimateriaalin turvallisesta ja äänestysalaisuuden turvaavasta säilyttämisestä jäsenäänestyksen tuloksen vahvistamiseen saakka.

2.6.10. Äänten laskenta

Keskusvaalilautakunta ja vaalilautakunta saavat aloittaa äänten laskennan välittömästi äänestyksen päättymisajankohdan jälkeen.

Äänten laskennassa on noudatettava puolueen sääntöjen 32 §:n määräyksiä. Äänten laskennan päätyttyä siitä on laadittava pöytäkirja, jota liitteineen on säilytettävä keskusvaalilautakunnan arkistossa.

2.6.11. Jäsenvaalin tuloksen vahvistaminen

Keskusvaalilautakunta vahvistaa jäsenvaalin tuloksen ja saattaa sen tiedoksi alueen puolueosastoille ja jäsenille. Vahvistettu jäsenvaalin tulos on kohtuullisessa ajassa merkittävä tiedoksi kunnallisjärjestön edustajiston kokouksessa tai piirikokouksessa.

Ehdokasasettelussa on noudatettava jäsenäänestyksen tulosta, mikäli jäsenäänestys on järjestetty.

Kuntavaalien osalta kunnallisjärjestön edustajistolla tai sen valtuuttamana kunnallisjärjestön hallituksella on kuitenkin oikeus asettaa listalle muitakin ehdokkaita ja asettaa henkilöt listalle sukunimen mukaan aakkosjärjestyksessä. Listalle asetettavia muita ehdokkaita ei kuitenkaan saa olla enempää kuin 1/5 siitä määrästä, jonka puolue kunnassa asettaa ehdokkaikseen. Listalta poistettaviksi ehdotetuille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Kuntavaalien osalta se, joka katsoo jäsenäänestyksessä tai listalle asetelussa oikeut- taan loukatun, voi saattaa asian piirihallituksen ratkaistavaksi. Piirihallituksen on käsi- teltävä tätä koskevat asiat erittäin kiireellisinä. Mikäli puoluejärjestö tai puolueosaston jäsen tai piirijärjestön henkilöjäsen ei tyydy piirihallituksen asiasta tekemään päätök- seen, on tällä oikeus saattaa asia puoluehallituksen lopullisesti ratkaistavaksi.

Aluevaalien osalta piirin on noudatettava jäsenvaalin tulosta poikkeuksetta.

2.6.12. Muut määräykset

Jäsenäänestyksen toimeenpanossa on noudatettava puolueen sääntöjen jäsenäänestystä koskevia määräyksiä, tätä ohjesääntöjä sekä puoluehallituksen ja piirihallituksen puolueen sääntöjen 24 §:n 4. momentin nojalla antamia ohjeita.

Jäsenäänestyksen kustannuksista vastaa se taho, joka järjestää jäsenvaalin.

3. KUNTAVAALEJA KOSKEVAT ERILLISET MÄÄRÄYKSET

3.1. Puolueen edustaminen kunnassa

Puoluetta kunnassa edustava yhdistys on kyseisessä kunnassa toimiva erillinen kunnallisjärjestö tai kunnallisjärjestön tehtäviä hoitava puolueosasto.

3.2. Vaalivalmisteluiden vastuu

Virallisista vaalivalmisteluista vastaa kunnallisjärjestön edustajisto tai kunnallisjärjestön tehtäviä hoitavan puolueosaston kokous. Käytännön vaalivalmisteluista vastaa kunnallisjärjestön hallitus ja sen valitsema vaalipäällikkö sekä vaalityöryhmä.

3.3. Vaaliasiamiehen ja varamiehen valitseminen

Kunnallisjärjestön hallitus valitsee kunnan puolueen vaaliasiamiehen ja vaaliasiamiehen varamiehen. Vaaliasiamies ja hänen estyessään varamies jättää puolueen ehdokaslistan ja kaikki muuta tarvittavat lomakkeet kunnan keskusvaalilautakunnalle.

3.4. Kunnallispoliittisen ohjesäännön vahvistaminen

Kunnallisjärjestön edustajisto tai sen tehtävää hoitavan puolueosaston kokous vahvistaa kutakin valtuustokautta varten kunnallispoliittisen ohjesäännön. Ohjesääntö astuu voimaan kutakin valtuustokautta varten ja toimitetaan tiedoksi asianomaiselle piirihallitukselle.

Jokaisessa kunnassa, jossa SDP jättää ehdokaslistan tulee olla ennen vaaleja hyväksytynä kunnallispoliittinen ohjesääntö, josta kaikki puolueen ehdokkaat ovat tietoisia.

Ohjesäännössä määritellään muuan muassa periaatteet kuntavaalien jälkeisestä paikakajaosta, valtuustoryhmän työskentelystä ja siitä miten merkittävät kunnallispoliittiset linjaukset kunnassa puolueen osalta päätetään.

Ohjesäännön valmistelee kunnallisjärjestön hallitus ja sen hyväksyy kunnallisjärjestön edustajisto tai kunnallisjärjestön tehtävää hoitavan puolueosaston jäsenkokous.

Vuoden 2002 puoluekokous on hyväksynyt malliohjesäännön, jonka pohjalta ohjesäännöt tulee laatia.

Hyväksyttyään kunnallispoliittisen ohjesäännön lähetetään se kyseessä olevalle piirihallitukselle tiedoksi.

Piirihallitukset linjaavat alueellaan ennen kuntavaaleja periaatteet ylikunnallisten luottamustehtävien valinnoista sekä tiedottavat päätöksestä alueen kunnallisjärjestöjä ja puolueosastoja.

Puoluehallitus päättää ja tiedottaa valtakunnallisista kunta-alan luottamustehtävistä ja niihin ehdokkaiden asettamisesta.

3.5. Luottamuspaikkajakoa koskevat periaatteet

Kunnallisjärjestön edustajisto päättää vaalien jälkeen sosialidemokraattisten ehdokkaiden asettamisesta aluevaltuuston päättämiin luottamustoimiin. Samoin edustajisto päättää menettelytavasta, jolla vaalikauden aikana vapautuviin tai kesken vaalikautta syntyviin uusiin luottamustoimiin tehdään ehdollepano.

Sekä kunta- että aluevaaleissa valituksi tulevan valtuutetun suositellaan vahvasti ottavan vastaan johtavia luottamustehtäviä vain joko kunnan tai hyvinvointialueen päätöksenteosta.

4. ALUEVAALEJA KOSKEVAT ERILLISET MÄÄRÄYKSET

4.1. Puolueen edustaminen hyvinvointialueella

Puoluetta hyvinvointialueella edustava yhdistys on alueen piirijärjestö.

4.2. Vaalivalmisteluiden vastuu

Virallisista vaalivalmisteluista huolehtii piirikokous. Käytännön vaalivalmisteluista vastaa piirihallitus ja sen valitsevat vaalipäälliköt sekä vaalityöryhmät.

4.3. Vaaliasiamiehen ja varamiehen valitseminen

Piirihallitus valitsee hyvinvointialueen puolueen vaaliasiamiehen ja vaaliasiamiehen varamiehen. Vaaliasiamies ja hänen estyessään varamies jättää puolueen ehdokaslistan ja kaikki muuta tarvittavat lomakkeet aluevaalilautakunnalle.

Piiri asettaa alueellaan tarvittavan määrän vaalipäälliköitä ja vaalityöryhmiä. Vaalipäällikkö kokoaa tarvittavan määrän muita henkilöitä avukseen vaalityön johtamiseen ja suunnitteluun.

4.4. Aluevaalien ehdokasasettelua koskevat mahdolliset ehdokasalueet

Piirihallitus voi muodostaa hyvinvointialueelle ehdokasalueita, joiden tulee koostua kuntaa suuremmista alueista. Tällöin ehdokaslistan paikat jaetaan ja kiintiöidään alueellisesti käyttäen osastojen yhteen laskettua jäsenmäärää.

Ehdokasalueita kutsutaan vaaliyhtymiksi. Yksi hyvinvointialue voidaan jakaa korkeintaan kolmeen vaaliyhtymään. Piirihallituksen tulee vahvistaa käytettävät vaaliyhtymät viimeistään 1.2.2024 mennessä ja niistä tulee tiedottaa sekä puolueosastoja että puolueoimistoa.

Mikäli hyvinvointialue koostuu vain yhdestä tai kahdesta kunnasta voidaan vaaliyhtymät jakaa myös kaupunginosien perusteella. Tällöin tulee välttää kuntakohtaisia vaaliyhtymiä.

Lisäksi niillä alueilla, joissa on kaksikielistä väestöä, tulee piirien sopia ehdokaskiintiöstä FSD:n kanssa.

4.5. Vaalin suorittaminen vaaliyhtymittäin

Mikäli äänestys on päätetty suorittaa vaaliyhtymittäin, äänet on myös laskettava vaaliyhtymittäin. Kunkin vaaliyhtymän ääntenlaskennasta on laadittava pöytäkirja, jota liitteineen on säilytettävä keskusvaalilautakunnan asettaneen järjestön arkistossa.

4.6. Jäsenvaalin suorittaminen vaaliyhtymäkokouksena

Mikäli piirihallitus on päättänyt muodostaa vaaliyhtymiä, voidaan jäsenvaali suorittaa vaaliyhtymäkokouksena.

Piirihallitus voi, kuultuaan vaaliyhtymiin kuuluvien kunnallisjärjestöjen ja puolueosastojen mielipidettä, päättää vaaliyhtymäkokouksen järjestämisestä ehdokaiden valitsemiseksi.

Vaaliyhtymään kuuluvat äänioikeutetut jäsenet kutsutaan keskusvaalilautakunnan päättämällä tavalla yhteiseen kokoukseen, jossa ehdokkaat valitaan tarvittaessa henkilökohtaista suhteellista vaalitapaa noudattaen.

Vaaliyhtymäkokouksissa ehdolla olevat ehdokkaat on asetettava ehdolle jäsenäänestyksessä noudatettavan aikataulun mukaisesti. Kokous on kutsuttava koolle vähintään kahta viikkoa ennen kokousta.

4.7. Hyvinvointialuetta koskevan poliittisen ohjesäännön hyväksyminen

Piirikokous vahvistaa kutakin aluevaltuustokautta varten hyvinvointialuetta koskevan poliittisen ohjesäännön. Ohjesäännön hyväksymisen jälkeen se toimitetaan tiedoksi puoluehallitukselle.

Ohjesäännössä määritellään muuan muassa periaatteet aluevaalien jälkeisestä paikka- jaosta, valtuustoryhmän työskentelystä ja siitä miten merkittävät linjaukset hyvinvointialueella puolueen osalta päätetään.

Puoluevaltuusto on keväällä 2021 on hyväksynyt malliohjesäännön, jonka pohjalta ohjesäännöt tulee laatia piireissä.

4.8. Luottamuspaikkajakoa koskevat periaatteet

Piirikokous päättää vaalien jälkeen sosialidemokraattisten ehdokkaiden asettamisesta aluevaltuuston päättämiin luottamustoimiin. Samoin piirikokous päättää menettelytavan, jolla vaalikauden aikana vapautuviin tai kesken vaalikautta syntyviin uusiin luottamustoimiin tehdään ehdollepano.

Sekä kunta- että aluevaaleissa valituksi tulevan valtuutetun suositellaan vahvasti ottavan vastaan johtavia luottamustehtäviä vain joko kunnan tai hyvinvointialueen päätöksenteosta.